

อีเลิร์นนิ่งสำหรับอุดมศึกษาและฝึกอบรม

ดร.ปรัชญนันท์ นิลสุข

บทความตีพิมพ์ในวารสารร่วมโพธิ์ทอง มหาวิทยาลัยเอเชียอาคเนย์

ปีที่ 17 ฉบับที่ 2 กรกฎาคม – ธันวาคม พ.ศ. 2550 หน้า 26-32

บทนำ

การเรียนรู้ผ่านสื่ออิเล็กทรอนิกส์ หรือที่เรียกกันทั่วไปว่า อีเลิร์นนิ่ง (e-Learning) ซึ่งหมายถึง การจัดการเรียนการสอนโดยการใช้สื่ออิเล็กทรอนิกส์เข้ามาช่วยให้เกิดการเรียนรู้ โดยเฉพาะสื่ออิเล็กทรอนิกส์บนอินเทอร์เน็ตเช่น เว็บช่วยสอน (Web-based Instruction) , เว็บฝึกอบรม (Web-based Training) ได้เข้ามามีบทบาทมากขึ้น โดยเฉพาะการเรียนการสอนในระดับอุดมศึกษา มีมหาวิทยาลัยจำนวนมากในต่างประเทศที่จัดการเรียนการสอนและการฝึกอบรมผ่านสื่อแบบอีเลิร์นนิ่ง ในขณะที่มหาวิทยาลัยในประเทศไทยก็มีความตื่นตัวในเรื่องนี้เป็นอย่างยิ่งเช่นกัน

อีเลิร์นนิ่ง ความสำคัญที่เพิ่มขึ้น

แนวโน้มการใช้เทคโนโลยีในการขับเคลื่อนเศรษฐกิจในศตวรรษที่ 21 แสดงให้เห็นถึงการเพิ่มขึ้นของการสื่อสารทางด้านอิเล็กทรอนิกส์ โดยเฉพาะการใช้อินเทอร์เน็ต การเพิ่มขึ้นดังกล่าวแสดงให้เห็นในทุกภาคส่วน โดยเฉพาะในส่วนของการศึกษา การจัดการเรียนการสอนออนไลน์ในสถาบันอุดมศึกษามีเพิ่มขึ้นอย่างมากมาย มหาวิทยาลัยหลายแห่งในต่างประเทศจัดการศึกษาแบบให้ปริญญาออนไลน์ โดยแต่ละโปรแกรมวิชามีการให้ความหมายแตกต่างกันเช่น การศึกษาแบบต่างเวลา การเผยแพร่การศึกษา การสอนออนไลน์ การสอนรายวิชาผ่านเว็บ หรือการเรียนรู้ผ่านสื่ออิเล็กทรอนิกส์ (Lao and Gonzales, 2005) การเรียกชื่อแตกต่างกันไปไม่ได้ทำให้การจัดการเรียนสอนแบบอีเลิร์นนิ่งเกิดความสับสน เพียงแต่สถาบันแต่ละแห่งพยายามแสดงความเป็นเอกลักษณ์ของตนเองในการใช้คำเรียกขานเฉพาะสถาบันของตน

สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา (2548) มีหน้าที่ต้องดูแลสถาบันอุดมศึกษาทั่วประเทศ และมีนโยบายจะส่งเสริม การอุดมศึกษาผ่านเครือข่ายอินเทอร์เน็ต สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา จึงได้จัดตั้งโครงการ Thailand Cyber University (TCU) ขึ้นเพื่อให้บริการการเรียนรู้ผ่านสื่ออิเล็กทรอนิกส์ (e-Learning) แก่ประชาชนทุกระดับทุกอาชีพ ผ่านเครือข่ายเทคโนโลยีสารสนเทศ

เพื่อพัฒนาการศึกษา (Inter-University Network : UniNet) เพื่อสร้างโอกาสให้แก่ประชาชน เข้าถึง การศึกษาระดับอุดมศึกษาเพิ่มขึ้น และเพื่อให้เกิดสังคมแห่งการเรียนรู้ การเตรียมความพร้อม เพื่อ จัดตั้ง TCU สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา ได้เริ่มดำเนินการส่งเสริมและสนับสนุนให้อาจารย์ มหาวิทยาลัย/สถาบันการศึกษาต่างๆ ในภาครัฐ ร่วมกันผลิตชุดวิชา บทเรียน online เพื่อการใช้ ประโยชน์ร่วมกัน ตั้งแต่ปี 2540-2545 โดยมีชุดวิชาที่แล้วเสร็จ จำนวน 128 รายวิชา และภายใน ปีงบประมาณ 2548 จะมีชุดวิชาที่แล้วเสร็จอีก จำนวน 331 รายวิชา

นอกจากนี้ยังมีการจัดทำสื่อการสอนอิเล็กทรอนิกส์คุณภาพสูง (High Quality e-Courseware) ในวิชาพื้นฐานทางวิศวกรรม ซึ่งจัดทำโดยคณะวิศวกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ เพื่อนำไป สนับสนุนการสอนในห้องเรียนปกติ ให้ผู้เรียนมีความสนใจและเข้าใจเนื้อหาได้ง่ายขึ้น ในส่วนของ ระบบบริหารจัดการการเรียนการสอน (Learning Management System : LMS) สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา ได้จ้างศูนย์การศึกษาต่อเนื่อง แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย เป็นผู้พัฒนา ระบบงานคอมพิวเตอร์ โดยจะมีส่วนของงานบริหารจัดการ บทเรียน online (Content Management System : CMS) และส่วนของงานบริหารจัดการการลงทะเบียนเรียนของผู้เรียน (Student Management System : SMS) ด้วย ซึ่งโดยรวมแล้วแท้จริงก็คือระบบออนไลน์นี้ทั้งสิ้น นอกจากนี้แล้ว ยังมีมหาวิทยาลัยต่าง ๆ ได้เริ่มมีการนำออนไลน์นี้มาใช้ในระดับอุดมศึกษาอย่างกว้างขวาง

รูปแสดง เว็บไซต์มหาวิทยาลัยไซเบอร์ไทย

<http://www.thaicyberu.go.th>

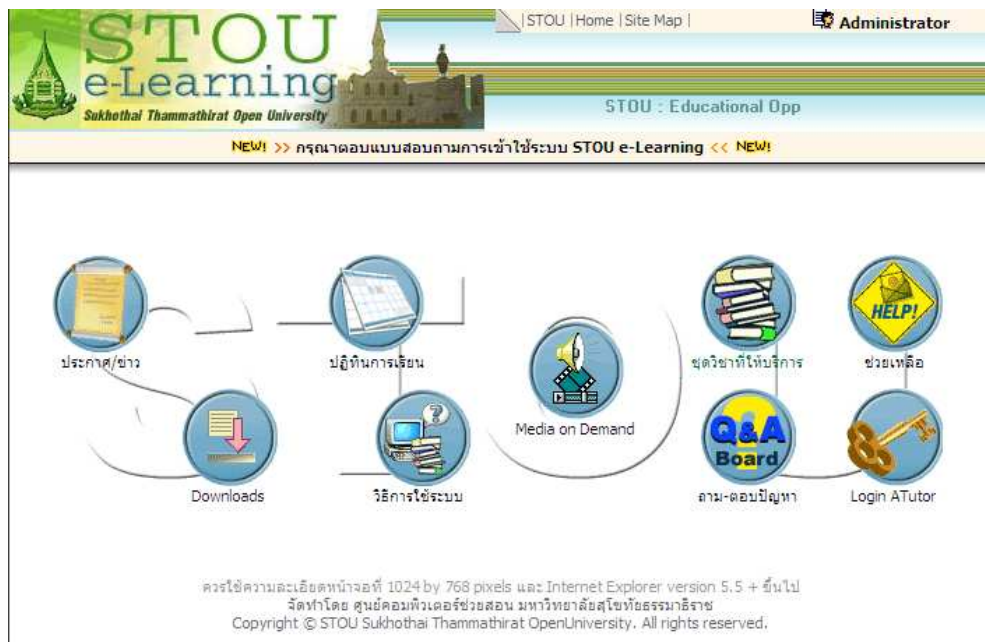
อีเลิร์นนิ่งอุดมศึกษา

การจัดการสอนด้วยอีเลิร์นนิ่งในระดับอุดมศึกษามีการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง โดยเฉพาะในส่วนของการศึกษาแบบตลาดวิชาหรืออุดมศึกษาในระบบเปิด ศูนย์สื่อการสอนทางอิเล็กทรอนิกส์ หรือ e-Learning มหาวิทยาลัยรามคำแหง (2550) เริ่มดำเนินการเมื่อ ประมาณ ปี 2544 เพื่อมีหน้าที่ในการวางระบบงานและดำเนินการจัดการเรียนการสอนของมหาวิทยาลัยในรูปแบบ e-Learning โดยจัดการเรียนการสอนในรูปแบบ ของสื่อผสมแบบดิจิทัล (Digital Multimedia) ทั้งข้อความ, ภาพนิ่ง, ภาพเคลื่อนไหว, เสียง, และ วิดิทัศน์ มาประกอบ เป็นบทเรียนที่สามารถเรียนรู้ได้ด้วยตนเอง ในยุคแห่งการศึกษาไร้พรมแดน การเรียนด้วย e-Learning นี้ สามารถเรียนรู้ได้จากทั่วทุกมุมโลก ทุกเวลา ทุกสถานที่ และ ทุกๆ คน การนำเสนอเนื้อหาแบบสื่อดิจิทัลนำเสนอในรูปแบบที่ผู้เรียนเรียนรู้ได้ด้วยตนเอง (Clark and Mayer, 2003) รูปแบบการเรียนการสอนด้วย e-Learning แก่ นักศึกษา และ ประชาชนทั่วไป ที่สนใจได้เข้ามาศึกษาโดยไม่คิดค่าบริการแต่อย่างใดของมหาวิทยาลัยรามคำแหง ทั้ง 4 รูปแบบได้แก่ บทเรียนออนไลน์ การบรรยายสด เทปบันทึกคำบรรยาย และตำราออนไลน์ สามารถเข้าใช้บริการได้ที่เว็บไซต์ <http://www.ram.edu> เช่นเดียวกัน กับ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราชก็มีเว็บเฉพาะเช่นกัน

The screenshot shows the e-Learning interface of Ramkhamhaeng University. At the top left is the 'e-Learning Ramkhamhaeng' logo. A yellow banner in the center reads 'เตรียมพบ รูปโฉมใหม่ แห่งการเรียนรู้ ที่นี้ เร็ว ง่าย' (Prepare to meet the new look of learning here, fast and easy). Below this is a photo of a man in a suit, likely a university official, with text celebrating the 5th anniversary of the e-Learning center. The page is divided into several sections: a 'MEMBERS LOGIN' box with 'Username' and 'Password' fields and a 'Login' button; a 'Learning Thai Free!!' section with a 'Click to Learn Thai Free!!' button and a 'Learn Thai Phase 1' button; and a main content area with a 'Welcome To RU. e - Learning Center' message and a list of links for 'อยากเรียน e - Learning เริ่มไว้ดี?', 'downloads โปรแกรมเสริมต่างๆ', and 'ปรับคุณภาพการดำเนินงานของเรา'.

รูปแสดง อีเลิร์นนิ่งมหาวิทยาลัยรามคำแหง (2550)

<http://www.ram.edu/elearning/index.php>



รูปแสดง e-Learning ของมหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช (2550)

<http://www.stou.ac.th/elearning/home/>

อีเลิร์นนิ่งฝึกอบรม

ขณะที่สถาบันการศึกษาหันมาเพิ่มความสำคัญของการเรียนการสอนผ่านสื่ออิเล็กทรอนิกส์ ในรูปแบบของอีเลิร์นนิ่งมากขึ้น องค์กรภาครัฐและเอกชนจำนวนมากก็เล็งเห็นความสำคัญของสื่ออิเล็กทรอนิกส์ที่นำมาใช้ในการจัดการเรียนรู้ได้ทุกที่ทุกเวลา ช่วยลดค่าใช้จ่ายในการฝึกอบรม พนักงานจากเดิมที่จะต้องนำพนักงานไปทำการอบรมในสถานที่ไกล ๆ หรือเข้าสถานที่เพื่อจัดอบรม วิทยากรมีชื่อเสียงและค่าใช้จ่ายแพง ๆ ก็เริ่มหันมาให้ความสำคัญกับการฝึกอบรมด้วยการใช้สื่ออิเล็กทรอนิกส์มากขึ้น เพราะเป็นการฝึกอบรมที่มีค่าใช้จ่ายเพียงครั้งเดียวจากนั้นสามารถนำไปใช้ในการฝึกอบรมได้อีกหลายครั้ง โดยไม่จำเป็นต้องพึ่งพาสถานที่หรือวิทยากรแต่อย่างใด เนื้อหาในการอบรมก็มีปริมาณที่เหมาะสมตรงตามขอบเขตการอบรม และเนื้อหาการอบรมก็คงที่ไม่เปลี่ยนแปลงไปตามสถานการณ์จัดการอบรม สามารถประเมินผลผู้เข้ารับการอบรมได้อย่างชัดเจนเป็นระบบ

การใช้อีเลิร์นนิ่งในการฝึกอบรม จึงแตกต่างไปจากการใช้สำหรับการเรียนการสอนในสถาบันการศึกษา ซึ่งระบบอีเลิร์นนิ่งในสถาบันการศึกษาเป็นการจัดในรูปแบบการเรียนการสอนผ่านเว็บ (Web-based Instruction : WBI) ในขณะที่อีเลิร์นนิ่งในการฝึกอบรมของหน่วยงานเป็นการจัดในรูปแบบของการให้ความรู้ในการปฏิบัติงานหรือเพิ่มประสิทธิภาพในการทำงาน จึงมีลักษณะเป็นการจัดทำ

ในแบบเว็บฝึกอบรม (Web-based Training : WBT) เช่น เว็บฝึกอบรมของสำนักงานคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน (ก.พ.)



รูปแสดง หลักสูตรในเว็บฝึกอบรมของสำนักงานคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน (ก.พ.)

ภายในโครงสร้างของเว็บฝึกอบรมของสำนักงานคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน (2550) ถือเป็นตัวอย่างที่ดีของการใช้อีเลิร์นนิ่งในการฝึกอบรม มีการแบ่งหลักสูตรในการอบรมผ่านระบบอีเลิร์นนิ่งเอาไว้อย่างชัดเจนตามที่อธิบายในเว็บไซด์ <http://www.ocsc.go.th/E-learning/index.html> ได้แก่

หลักสูตรอบรมออนไลน์ที่เป็นความต้องการร่วมของส่วนราชการเพื่อเพิ่มศักยภาพของข้าราชการให้สามารถปฏิบัติงานภายใต้ระบบบริหารจัดการภาครัฐแนวใหม่ได้อย่างมีประสิทธิภาพ อาทิ การเขียนหนังสือราชการ การวางแผนกลยุทธ์ และการวิเคราะห์โครงการ การพัฒนากระบวนการทัศน์ และคุณลักษณะข้าราชการ การเสริมสมรรถนะด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ และด้านภาษา และการเสริมบทบาทหญิงชาย

หลักสูตรอบรมออนไลน์เพื่อยกระดับวิชาการและวิชาชีพของผู้บริหารและผู้ที่เกี่ยวข้องกับการบริหารทรัพยากรบุคคลของหน่วยงานทั้งภาครัฐและภาคเอกชนในระดับสากล ประกอบด้วยหลักสูตรที่สำนักงาน ก.พ. จัดทำขึ้นเฉพาะเพื่อการบริหารทรัพยากรบุคคลภาครัฐ และหลักสูตรสากลสำหรับนักบริหารระดับสูง นักบริหารระดับกลาง และเจ้าหน้าที่ที่รับผิดชอบด้านการบริหารทรัพยากรบุคคล

ผู้บริหารยุคใหม่ต้องไม่หยุดนิ่ง และพร้อมเรียนรู้เพื่อพัฒนาตนเองอยู่เสมอ CEO online จึงรวบรวมองค์ความรู้ด้านบริหารจัดการ ตลอดจนทักษะจำเป็นที่ผู้บริหารควรรู้และต้องรู้ มานำเสนอใน

รูปแบบของบทเรียนออนไลน์ ทั้งสิ้น 40 วิชา ที่สนุก เข้าใจง่าย และสามารถนำไปใช้ได้จริง เหมาะ
สำหรับผู้บริหารทั้งภาครัฐและภาคเอกชน และผู้ที่กำลังจะก้าวขึ้นเป็นผู้บริหารในอนาคต

ในขณะที่หน่วยงานทางธุรกิจอย่างตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย (2550) ก็ได้มีการนำเอา
ระบบอิเล็กทรอนิกส์มาใช้ในการพัฒนาความรู้ผู้ลงทุน ของสถาบันพัฒนาความรู้ตลาดทุน

Copyright 2004, All right reserve Thailand Securities Institute (TSI), The Stock Exchange of Thailand.

รูปแสดง e-Learning ของตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย

http://www.sau.ac.th/main/TSI_Elearning/TSI_e_Learning.htm

ภายในเว็บของโครงการพัฒนาความรู้ผู้ลงทุน นอกจากจะใช้สำหรับการอบรมและเรียนรู้ด้วยตนเอง
แล้วยังส่งเสริมให้นักเรียน นักศึกษาและผู้สนใจทั้งในองค์กรธุรกิจ หน่วยงานราชการและสถาบันการศึกษา
ได้นำเอาความรู้เหล่านี้ไปใช้ประโยชน์อีกด้วย ลักษณะของเว็บฝึกอบรมที่มีลักษณะเป็นบทเรียนเพื่อ
การเรียนรู้ที่จัดทำโดยหน่วยงานต่าง ๆ มีอยู่มากมาย เป็นเว็บฝึกอบรมที่ผู้สนใจสามารถเข้าไปเรียนรู้
ได้โดยอิสระ หน่วยงานที่มีการอบรมพัฒนาบุคลากรหรือจัดอบรมอยู่เสมอก็หันมาใช้เว็บฝึกอบรมใน
การให้บริการมากขึ้นเช่น บทเรียนวิจัยออนไลน์ของสำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ (2550) ที่ให้
ผู้สนใจเข้ามาศึกษาได้อย่างอิสระ

รูปแสดง บทเรียนวิจัยออนไลน์ ของสำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ

<http://elearning.nrct.net/>

บทสรุป

อีเลิร์นนิ่งสำหรับการเรียนการสอนกับอีเลิร์นนิ่งสำหรับการฝึกอบรมอาจดูไม่แตกต่างกัน เพราะเป้าหมายของการใช้อีเลิร์นนิ่งก็คือ การจัดการเรียนรู้ผ่านสื่ออิเล็กทรอนิกส์ โดยเทคโนโลยีเปรียบเทียบกับเหมือนกับเป็นยานพาหนะสำหรับการนำส่งเนื้อหาในการเรียน ขณะที่สื่ออิเล็กทรอนิกส์ควรเป็นมากกว่าเครื่องมือทางเทคโนโลยีที่มีให้เลือกในการจัดการเรียนรู้ แต่ควรเป็นเทคโนโลยีที่ถูกเลือกใช้ เพราะสามารถประยุกต์ไปใช้ในสถานการณ์ที่แตกต่างจากปกติ (Teo and Gay, 2006) อีเลิร์นนิ่งจึงเป็นสื่อที่ถูกเลือกใช้ในสถาบันการศึกษาเพื่อให้นักเรียนนักศึกษาได้เรียนรู้ได้จากทุกที่ทุกเวลา ขณะที่

อีเลิร์นนิ่งเพื่อการฝึกอบรมก็เป็นสื่อที่ถูกเลือกโดยองค์กรหรือหน่วยงานต่าง ๆ เพื่อให้ฝึกอบรมพนักงาน บุคลากรและผู้สนใจได้ทุกที่ทุกเวลาเช่นกัน

อีเลิร์นนิ่งเป็นสื่อที่เหมาะสมกับการจัดการศึกษาในระดับอุดมศึกษา เนื่องจากผู้เรียนมีความเป็นผู้ใหญ่พร้อมที่จะรับผิดชอบต่อตนเองและหลักสูตรที่จัดการเรียนการสอน ผู้เรียนมีความสามารถทางด้านเทคโนโลยีสารสนเทศเพียงพอที่จะเข้าใช้เครื่องมือต่าง ๆ ในระบบอีเลิร์นนิ่งได้อย่างคล่องแคล่วเช่นเดียวกันกับการใช้อีเลิร์นนิ่งในการฝึกอบรม เพราะผู้เข้ามาใช้ก็ย่อมต้องอบรมให้เพื่อพัฒนาความสามารถของตนตามข้อกำหนดของหน่วยงาน จึงเป็นระบบการเรียนการสอนสำหรับผู้ใหญ่ที่มีวุฒิภาวะมีความรับผิดชอบและต้องการพัฒนาตนเอง อีเลิร์นนิ่งสำหรับอุดมศึกษาและฝึกอบรมจึงเป็นระดับที่สูงขึ้นจากใช้สำหรับเด็กนักเรียน แต่เป็นระดับนักศึกษาและผู้ใหญ่ที่พร้อมเข้าสู่โลกของความจริงที่จะต้องใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพิ่มมากขึ้น อีเลิร์นนิ่งในระดับนี้จึงมีความเหมาะสมและมี ความจำเป็นมากขึ้นตามลำดับ

รายการอ้างอิง

ภาษาไทย

ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย (2550). โครงการพัฒนาความรู้ผู้ลงทุน. กรุงเทพฯ : สถาบันพัฒนาความรู้ตลาดทุน ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย.

ออนไลน์ http://www.sau.ac.th/main/TSI_Elearning/TSI_e_Learning.htm

มหาวิทยาลัยไซเบอร์ไทย (2550) <http://www.thaicyberu.go.th>

สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน (2550).

ออนไลน์ <http://www.ocsc.go.th/E-learning/index.html>

สำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ (2550) บทเรียนวิจัยออนไลน์. กรุงเทพฯ :

ออนไลน์ : <http://elearning.nrct.net/>

สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา (2548) มหาวิทยาลัยไซเบอร์ไทย. กรุงเทพฯ :

<http://www.thaicyberu.go.th/OfficialTCU/main/main2.asp>

อีเลิร์นนิ่งมหาวิทยาลัยรามคำแหง (2550) <http://www.ram.edu/elearning/index.php>

อีเลิร์นนิ่งมหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช (2550) <http://www.stou.ac.th/elearning/home/>

ภาษาอังกฤษ

Clark, C.R. and Mayer, E.R. (2003) e-Learning and the Science of Instruction. San Francisco : John Wiley and Son.

Lao, T and Gonzales, C. (2005) “Understanding Online Learning Through a Qualitative Description of Professors and Students' Experiences,” Journal of Technology and Teacher Education. 13(3), 2005 : p. 459-474

Teo, C.B. and Gay, R.L. “A Knowledge-Driven Model to Personalize E-Learning,” Journal of Educational Resources in Computing, Vol. 6 , No.1, March 2006. p 1-15.

เกี่ยวกับผู้เขียน

ดร.ปรัชญนันท์ นิลสุข

ภาควิชาครุศาสตร์เทคโนโลยี คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม

สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ

prachyanunn@kmitnb.ac.th

<http://www.prachyanun.com>

การอ้างอิงบทความ

ปรัชญนันท์ นิลสุข. อิเลิคนิ่งสำหรับอุดมศึกษาและฝึกอบรม. วารสารร่วมโพธิ์ทอง มหาวิทยาลัยเอเชีย อากเนย์. ปีที่ 17 ฉบับที่ 2 กรกฎาคม – ธันวาคม พ.ศ. 2550 หน้า 26-32.